

**LANSAREA VOLUMULUI
„O JUMĂTATE DE VEAC ÎN SLUJBA
ISTORIEI BUCUREȘTILOR”
OMAGIU PROFESORULUI PANAIT I. PANAIT
LA 80 DE ANI**

Anca Beatrice Todireanu

Într-o superbă zi de iarnă a anului 2012, în ziua de 23 ianuarie, când Muzeul Municipiului București împlinea 53 de ani de când a fost inaugurat în proaspăt amenajatul Palat Suțu, un eveniment de mare importanță avea să se desfășoare aici. Aniversarea celor 80 de ani de viață, împreună cu lansarea volumului omagial, a celui care și-a legat o mare parte din existența sa de acest Muzeu: Profesorul Panait I. Panait. Pentru cei care nu-l cunosc prea bine, voi puncta foarte pe scurt, câteva din momentele importante din viața Domniei Sale.

S-a născut în luna noiembrie 1931 în localitatea Pietroiu (Jud. Călărași), în casa bunicului din partea mamei, Tănase Nicolae Bătăcel. Coincidența a făcut ca să se nască în luna și anul când se inaugura în Casa Moruzi (Casa cu Lanțuri) mult așteptatul Muzeu de Istorie al Municipiului București, Muzeu pe care-l va sluji cu multă dăruire timp de 34 de ani!!!

Tatăl său, Ion M. Panait, fiind proaspăt absolvent al Seminarului Teologic „Sf. Andrei” din Galați, este hirotonit preot unde este trimis, împreună cu soția sa, doamna preoteasă Vasilchia și cu micuțul Panait, în parohia Turșmil, un sat de coloniști din Durostor. Părintele Ion M. Panait, s-a văzut deodată ajuns într-un sat uitat parcă de lume... un sat fără Biserică, fără casă parohială, fără sediu de Primărie și cu multe alte lipsuri, dar nu s-a lăsat... și-a pus nădejdea în Dumnezeu și cu sprijinul credincioșilor din sat, a ridicat Biserica și o casă personală. Copilul Panait aici a avut primele contacte cu școala și cu familia de profesori Georgescu, cărora le va purta un veșnic respect. La nici 10 ani de viață, Panait, va trăi emoțiile

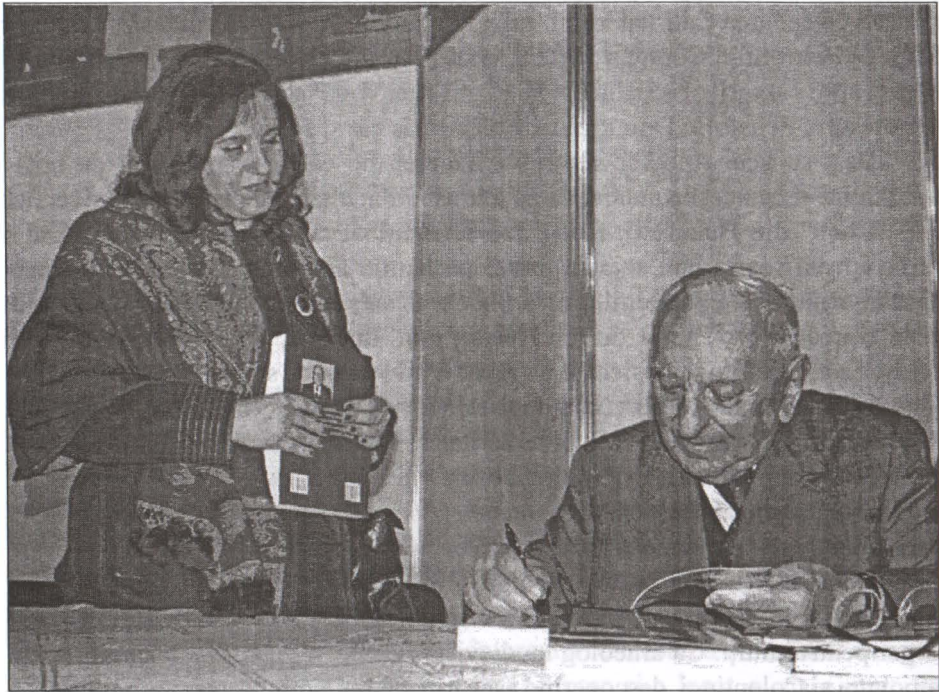
provocate de cedarea Cadrilaterului. Întreaga familie se vede nevoită să se refugieze la 5 km de Pietroiu în Comuna Jegălia, unde va urma clasele a III-a, a IV-a și a V-a. Urmează apoi cursurile Liceului de băieți „Știrbei Vodă” din Călărași unde predaseră atât profesorul de istorie Dumitru Ailincăi Almaș cât și soția sa.

Deși se vedea doctor veterinar, examen pe care l-a promovat cu nota 8, destinul a făcut ca acest candidat să fie admis la Facultatea de Istorie a Universității „C. I. Parhon” din București, fapt care i-a schimbat cu desăvârșire viața. Aici s-a dovedit a fi un foarte bun student dar și un harnic arheolog, deoarece în vacanțe, își făcea ucenicia pe „Șantierul școală Suceava” sub coordonarea unor personalități marcante precum prof. univ. dr. Ion Nestor, prof. univ. dr. Virgil Vătășianu, Corina Nicolescu ș.a. S-a folosit de fiecare prilej de a învăța tot ce se poate de la emeriții săi profesori și nu numai. La scurt timp după terminarea Facultății, în ajunul Crăciunului din 1956, primește un frumos și binemeritat cadou de sărbători: transferarea de la Societatea de Științe Istorice și Filologice, unde lucra din 1 august acel an ca secretar, la Muzeul de Istorie al Municipiului București, care era în prag de redeschidere. Intra într-un colectiv de oameni extraordinari și bine pregătiți: prof. univ. dr. Ion Ionașcu, Petre S. Năsturel, M. Nicolau Golfîn, Vlad Zirra e.t.c. și a profitat din plin. A învățat tot ce se putea de la toți, iar mai târziu a învățat la rândul său pe alții, devenind apoi un reper pentru mulți. Ca arheolog medievist, a cercetat neîncetat. A bătut malurile Dâmboviței și Colentinei, descoperind așezările de la Câmpul Boja, Roșu, Străulești, Băneasa sat; a făcut cercetări la Măicânești, Curtea Veche, Curtea Nouă, Mănăstirea Tânganu, Sf. Gheorghe Nou și multe-multe altele.

În 1984, arheologul Panait, a devenit Directorul Panait, urmând să conducă cu multă pricepere Muzeul Municipiului București până în 1990, când au venit vremuri noi cu oameni noi. A fost o perioadă frumoasă și rodnică dar și foarte tensionată și dureroasă mai ales în anii 1985-1986, anii marilor demolări sau translări de monumente remarcabile ale trecutului bucureștean. Ca Director, dar mai ales ca iubitor de neam și credință a făcut tot ce-a putut și cât a putut, pentru a salva edificiile de patrimoniu aflate în calea buldozerelor demonice.

Din anul 1990, s-a dedicat catedrei de Istorie și sutelor de studenți, masteranzi și doctoranzi, care au călcat pragurile Facultăților de Istorie „Ovidius” din Constanța și „Dimitrie Cantemir” din București. Privește cu bucurie către toți iubitorii acestei discipline frumoase, toți cei care i-au cerut sprijinul, și care i-au urmat profesia.

Lasă în urmă o bibliografie impresionantă de importante lucrări generale, articole, studii, conferințe și multe altele. Evident că pentru întreaga sa activitate profesională, a fost recompensat pe măsură. Amintim acum „Meritul Cultural” înmănat cu ocazia sărbătoririi a 500 de ani de la atestarea Bucureștilor, precum și un al II-lea, în rang de „Comandor” dat în urma descoperirilor de la Palatul Voievodal „Curtea Veche”. De asemenea a primit „Diploma de Onoare Sfântul Apostol Andrei-

Ocrotitorul României” din partea Patriarhiei Române; Diploma „In Honoris” acordată de Primăria Generală a Capitalei și multe altele.

După cum observăm, merite, diplome și medalii i-au tot fost acordate de-a lungul anilor, însă Domnului Profesor, (cum îmi place mie să-i spun), îi mai lipsea ceva din buchețelul cu amintiri: un Volum Omagial!

Onoarea și bucuria a fost a noastră, a Muzeului Municipiului București, adică a Instituției pe care Domnia Sa, domnul profesor PANAIT, a slujit-o o jumătate de veac. Este adevărat că ideea acestui volum omagial a venit din afara Muzeului nostru, și anume de la domnul profesor univ. dr. Ioan Opreș; Domnul Director dr. Ionel Ioniță, a primit-o cu bucurie, iar domnul dr. Gheorghe Mănușu-Adameșteanu, șeful Secției de Arheologie, a pus-o în practică, ajutat fiind de colegile de la Secția de Istorie: Mihaela Rafailă și Beatrice Todireanu.

Timpul foarte scurt avut la dispoziție a dus la o mică întârziere, iar Volumul Omagial, deși a văzut lumina tiparului în decembrie 2011, s-a bucurat de lansare abia în ianuarie 2012. S-a lucrat intens... mulți colaboratori și prieteni ai Domnului Profesor au dorit să contribuie la alcătuirea acestui volum, fapt care a dus la realizarea a două volume în loc de unul! Și cu toate acestea, tot nu am reușit să-i mulțumim pe toți și să-i introducem pe toți. Ne cerem iertare față de toți aceștia. Au rezultat două

volume îngrijite, cu texte frumoase și importante scrise de personalități ale vremii și nu numai. Mă rezum la a aminti doar câteva: Vicepreședintele Academiei Române Dan Berindei, Academician Ștefan Ștefănescu, Academician Dinu C. Giurescu, Episcop dr. Emilian Lovișteanu, Director dr. Ionel Ioniță, prof. univ. dr. Ioan Oprea, Protoiereu dr. Dinu Pompiliu, pr. dr. Florin Șerbănescu, prof. dr. Radu Ciuceanu, prof. univ. dr. Constantin Rezachevici, Constanța Costea, prof. univ. dr. Tereza Sinigalia și mulți alții, cărora le mulțumim pentru toate. Odată lucrarea editată, am pornit la lansarea ei.

Iată-ne ajuși la data de 23 ianuarie 2012, când Muzeul Municipiului București împlinea 53 de ani de existență în acest palat. Tot acum avea loc lansarea Volumului Omagial „*O jumătate de veac în slujba istoriei Bucureștilor. Omagiu Profesorului Panait I. Panait la 80 de ani*”. O pace și-o bucurie plutea parcă pe holurile bătrânului palat. În jurul orei 11, intrau pe ușile muzeului, invitații. Revedeau acum colegi, studenți, masteranzi, doctoranzi, profesori, prieteni, rude și alte chipuri dragi sărbătoritului nostru și nu numai.

Da, domnule profesor Panait, cu toții am venit, în număr mare, să vă vedem, să ne bucurăm de Domnia Voastră, și să sărbătorim împreună cei 80 de ani de viață. Sala de conferințe a Muzeului nostru s-a dovedit însă neîncăpătoare. Era plină de invitați, mulți dintre ei rămând chiar pe hol.

Prezidiul a fost format din Dl. Director dr. Ionel Ioniță, dl. academician Răzvan Theodorescu, dl. academician Alexandru Vulpe, pr. dr. Florin Șerbănescu, dl. Director Marius Damian, reprezentantul Primăriei Generale și profesorul Panait I. Panait. Directorul Muzeului Municipiului București, a deschis manifestarea povestindu-ne când și cum l-a întâlnit pe dl. prof Panait, urmând apoi să de-a cuvântul fiecărui invitat din prezidiu. Cu toții și-au depănat amintiri frumoase, legate de sărbătorit, și nu numai, vizibil bucuroși și emoționați, încheindu-și cuvântările, evident cu un călduros „*La mulți ani!*”

Astfel am aflat că domnul academician Răzvan Theodorescu, îl cunoaște pe Profesorul Panait de peste 55 de ani, de când făcea parte din „*echipa de studenți de aur*”. Îl întâlnea la cercurile științifice, unde era foarte *activ, deschis și simpatic*, având un mare rol în „*popularizarea muzeului*”. Tot referitor la Profesorul Panait, domnul academician ne-a dezvăluit că a fost un istoric „*care a riscat mult în timpul demolărilor*”, iar acum la acest ceas aniversar, afirmă cu tărie că este „*întruchiparea Muzeului*”. Și-a încheiat cuvântarea felicitând Muzeul pentru această manifestare frumoasă care are drept scop aniversarea unui veteran al său atât de iubit și prețuit.

A urmat academicianul Alexandru Vulpe, care emoționat, ne-a spus că îl admiră pe domnul Panait pentru felul în care a condus Muzeul și pentru că a știut să-i salveze prestigiul. A încheiat, mărturisind că are emoții și că se bucură nespuse de mult că poate să-i transmită aici un călduros „*La mulți ani!*”

A continuat apoi părintele Florin Șerbănescu, care ne-a asigurat că nu a venit singur la această sărbătoare, ci a adus cu Sfinția Sa și duhul pr. Nicolae Șerbănescu, tatăl său și bun prieten cu domnul Panait. Ne-a povestit cum dl. Profesor, deseori când cobora Dealul Arsenalului îi vizita și discutau lucruri interesante legate de istoria acestui neam. Ne-a mărturisit că Profesorul Panait „*era o prezență arzătoare*”, și că a astăzi este un „*reper*”. A încheiat cu o afirmație cu care suntem toți de acord: „*ce bine că avem la cine ne uita!*”

A urmat o surpriză foarte frumoasă pentru noi toți: prezența și felicitarea rostită de doamna Rodica, fiica prof. Florian Georgescu. Ca reprezentantă a distinsei sale familii, l-a salutat călduros pe domnul profesor Panait, afirmând că tatăl său s-a bucurat să fie prezent, dar „*de acolo de sus veghează asupra noastră*”.

Vizibil copleșit de emoții frumoase, domnul profesor Panait a simțit nevoia să se destăinuie. Încă de la început ne-a mărturisit că „*se simte iubit*” și a mulțumit pentru gândurile, urările frumoase dar mai ales pentru acest moment unic. Ne-a mărturisit, cu modestia-i caracteristică că, din păcate, „*nu a putut atinge vârful la care s-au situat înaintemergătorii săi*”. A urmat apoi o scurtă prezentare a începuturilor acestui Muzeu, dar a adus și un elogiu profesorului emerit dr. Ion Ionașcu, care a făcut din acest Muzeu al Bucureștiului o „*Instituție de excepție*” și-a format un „*colectiv cu modele deosebite*”. Apoi, cu tristețe atât în suflet cât și pe chip, ne-a

rugat să ținem un moment de reculegere pentru colegul și fostul său Șef de Secție, devenit profesor universitar doctor la Paris, Petre Ș. Năsturel.

A fost urmat imediat de profesorul univ. dr. Ștefan Olteanu, care a adus mulțumiri conducerii acestui Muzeu pentru invitația de a fi alături de sărbătorit, dar și de ai săi importanți invitați, după care a depănat câteva amintiri despre „*vestita echipă care a instituționalizat Arheologia Bucureșteană*”.

Apoi a luat cuvântul profesorul univ. dr. Ioan Opreș, care ne-a spus foarte tare și răspicat că „*profesorul Panait a venit la timp*”, chiar dacă vremurile erau „*teribile și pline de contradicții și realizări*”. „*A avut și bune și rele de înfruntat. Și-a arătat marile și distinsele sale calități într-o echipă cu mari personalități*”. De asemenea „*a avut relații care trebuie reevaluate odată cu colecționarii. A păstrat relații cu colecționarii. S-a bucurat de un simț al artei remarcabil*”. Totodată, profesorul Ioan Opreș, a ținut să sublinieze că „*Domnul Panait este providențial pentru Muzeologie, Arheologie și Istorie*”; în „*Muzeografie fiind un reper*”. Își amintea că în 1974, profesorul Panait spunea „*Muzeul trebuie să-și deschidă larg și democratic ușile*”. A făcut-o prin sutele de Conferințe publice, evidențind bogățiile culturale ale capitalei.

Profesorul Panait a fost un exemplu și pentru alte orașe, „*în ceea ce privește legătura directă cu cercetarea arheologică și istorică*”. Prin profesorul Panait, acest

Muzeu a făcut-o concret. De asemenea a ținut să ne amintească: „*Vasile Drăguț ținea sesiuni aici, și nu întâmplător*”. Patosul cu care ne-a vorbit distinsul profesor Ioan Opriș ne-a fermecat pe toți. S-a grăbit să încheie, nu înainte de a mulțumi realizatorilor acestui Volum Omagial, dar și al acestei manifestări, neprecizând însă, din modestie, un amănunt foarte important pe care l-am subliniat și anterior: Domnia Sa a fost inițiatorul acestui proiect.

I-a adus domnului Mănuclu Adameșteanu felicitările binemeritate, pentru efortul uriaș depus în redactarea acestui volum, dar și colaboratoarelor sale, prezente în sală.

A urmat ”motorășul” acestui eveniment aniversar, domnul arheolog dr. Gheorghe Mănuclu-Adameșteanu, care a descris în câteva cuvinte cum s-a ajuns la lansarea acestui volum omagial și la această frumoasă zi. A ținut să mulțumească călduros domnului Director dr. Ionel Ioniță, pentru sprijinul acordat, a mulțumit sponsorului principal, Pr. Vasile Ioana, colaboratoarelor sale, precum și tuturor celor care au contribuit și au sprijinit această acțiune. Intervenția Domniei Sale s-a sfârșit urându-i domnului profesor Panait multă sănătate, pace și multe bucurii alături de toți cei dragi!

SUMMARY

A number of noted personalities of the Romanian cultural life, such as Vicepresident of the Academy of Romania Dan Berindei, Academician Ștefan Ștefănescu, Academician Dinu C. Giurescu, Bishop Dr. Emilian Lovișteanu, the Manager of the Bucharest City Museum Dr. Ionel Ioniță, Prof. Univ. Dr. Ioan Opriș, Archpriest Dr. Dinu Pompiliu, Pr. Dr. Florin Șerbănescu, Prof. Dr. Radu Ciuceanu, Prof. Univ. Dr. Constantin Rezachevici, Constanța Costea, Prof. Univ. Dr. Tereza Sinigalia were present at the Soutzou Palace, on January 23rd, 2012, to celebrate 53 years since the Bucharest City Museum has been housed by this above/ mentioned edifice - one of the most important well preserved palaces in the center of the Romanian capital – and also 80 years of life of one of the former managers of the Museum, prof.dr.Panait I.Panait, reputed historian, whose whole activity was dedicated to Bucharest.